



**LIETUVOS TRANSPORTO SAUGOS ADMINISTRACIJOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL CIVILINIŲ ORLAIVIŲ SPECIALIŲJŲ TINKAMUMO SKRAIDYTI PAŽYMĖJIMŲ
IŠDAVIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2019 m. kovo 6 d. Nr. 2BE-70
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo 30 straipsnio 5 dalimi:

1. Tvirtinu Civilinių orlaivių specialiųjų tinkamumo skraidyti pažymėjimų išdavimo taisykles (pridedama).
2. Pripažįstu netekusiu galios Civilinės aviacijos administracijos direktoriaus 2003 m. vasario 11 d. įsakymą Nr. 4R-13 „Dėl Civilinių orlaivių specialiųjų tinkamumo skraidyti pažymėjimų išdavimo taisyklių patvirtinimo“.
3. Nustatu, kad šis įsakymas nustatyta tvarka skelbiamas Teisės aktų registre ir Lietuvos transporto saugos administracijos interneto svetainėje.

Administracijos direktorius

Genius Lukošius

CIVILINIŲ ORLAIVIŲ SPECIALIŲJŲ TINKAMUMO SKRAIDYTI PAŽYMĖJIMŲ IŠDAVIMO TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Civilinių orlaivių specialiųjų tinkamumo skraidyti pažymėjimų išdavimo taisyklės (toliau – taisyklės) nustato civilinių orlaivių specialiųjų tinkamumo skraidyti pažymėjimų (toliau – STSP) išdavimo, galiojimo laiko pratęsimo, sustabdymo ir galiojimo panaikinimo bei dublikatų išdavimo sąlygas ir tvarką.

2. Taisyklės taikomos civiliniams orlaiviams, kurie neturi Orlaivio tipo pažymėjimo, išduoto arba pripažinto pagal 2012 m. rugpjūčio 3 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 748/2012, kuriuo nustatomos orlaivio tinkamumo skraidyti sertifikavimo, orlaivio ir susijusių gaminių, dalių bei prietaisų aplinkosauginio sertifikavimo, taip pat projektavimo ir gamybinių organizacijų sertifikavimo įgyvendinimo taisyklės (OL 2012 L 224, p. 1), reikalavimus.

3. STSP išduoda, jų galiojimą pratęsia, panaikina, sustabdo ir panaikina sustabdymą viešoji įstaiga Transporto kompetencijų agentūra (toliau – TKA).

4. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

4.1. **modifikacija** – orlaivio tipo projekto pakeitimas;

4.2. **orlaivio naudotojas** – fizinis arba juridinis asmuo, kuries pagal sutartį ar kitu teisėtu pagrindu savo vardu naudoja orlaivį;

4.3. **orlaivio savininkas** – fizinis arba juridinis asmuo, kuriam priklauso nuosavybės teisė į orlaivį;

4.4. **techninė priežiūra** – orlaivio ir (arba) jo komponento remontas, kapitalinis remontas, inspektavimas, keitimas, modifikavimas arba gedimo šalinimas;

4.5. **specialusis tinkamumo skraidyti pažymėjimas** – dokumentas, patvirtinantis orlaivio atitiktį galiojantiems tinkamumo skraidyti reikalavimams ir suteikiantis teisę naudoti orlaivį pagal nustatytus apribojimus, kurie turi būti įrašyti orlaivio specialiojo tinkamumo skraidyti pažymėjimo priede;

4.6. **valstybė gamintoja** – valstybė, kurios teritorijoje yra įmonė, atsakinga už galutinį orlaivio surinkimą.

II SKYRIUS PARAIŠKA GAUTI ORLAIVIO STSP

5. Orlaivio savininkas (naudotojas) turi pateikti TKA 2018 m. sausio 10 d. Civilinės aviacijos administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 4R-7 patvirtintos formos paraišką.

6. Kartu su paraiška turi būti pateikiami:

6.1. naujo orlaivio:

6.1.1. orlaivio skrydžių vykdymo vadovas (arba jį atitinkantis ir TKA priimtinas dokumentas);

6.1.2. svorio ir centruotės duomenys;

6.1.3. orlaivio techninės priežiūros programa;

- 6.1.4. techninės priežiūros vadovas (-ai);
- 6.1.5. iliustruoti dalių katalogai;
- 6.1.6. sklandmens, variklio (-ių), oro sraigto (-ų) formuliarai;
- 6.1.7. orlaivio riboto galiojimo komponentų keitimo ir papildomų techninės priežiūros darbų sąrašas;
- 6.1.8. įmontuotų komponentų sąrašas;
- 6.1.9. orlaivyje sumontuotų komponentų techninės priežiūros instrukcijos (jei tokios yra išleistos komponento gamintojo);
- 6.2. orlaivio, kurio tipas Lietuvos Respublikos civilinių orlaivių registre dar nebuvo registruotas (nepriklausomai nuo to, ar jis naujas, ar naudotas):
 - 6.2.1. svorio ir centravimo duomenys;
 - 6.2.2. orlaivio skrydžių vykdymo vadovas (arba jį atitinkantis ir TKA priimtinas dokumentas);
 - 6.2.3. orlaivio techninės priežiūros programa;
 - 6.2.4. gamintojo privalomų įvykdyti biuletenių ar juos atitinkančių dokumentų sąrašas;
 - 6.2.5. įvykdytų modifikacijų sąrašas;
 - 6.2.6. sklandmens, variklio (-ių), oro sraigto (-ų) formuliarai;
 - 6.2.7. orlaivio riboto galiojimo komponentų keitimo ir papildomų techninės priežiūros darbų sąrašas;
 - 6.2.8. įmontuotų komponentų sąrašas;
 - 6.2.9. orlaivyje sumontuotų komponentų techninės priežiūros instrukcijos (jei tokios yra išleistos komponento gamintojo);
- 6.3. naudoto orlaivio:
 - 6.3.1. STSP (originalas, jei orlaivis yra Lietuvos Respublikos civilinių orlaivių registre);
 - 6.3.2. svorio ir centruotės duomenys;
 - 6.3.3. orlaivio skrydžių vykdymo vadovas;
 - 6.3.4. orlaivio techninės priežiūros programa;
 - 6.3.5. orlaivio žurnalas;
 - 6.3.6. gamintojo privalomų įvykdyti biuletenių ar juos atitinkančių dokumentų sąrašas;
 - 6.3.7. orlaivyje sumontuotų komponentų techninės priežiūros instrukcijos (jei tokios yra išleistos komponento gamintojo);
 - 6.3.8. orlaivio riboto galiojimo komponentų keitimo ir papildomų techninės priežiūros darbų sąrašas.
- 7. Kartu su paraiška pratęsti STSP galiojimą TKA pateikiami taisyklių 6.3.1, 6.3.6 ir 6.3.8 papunkčiuose nurodyti dokumentai, taip pat TKA patvirtinto įgaliotojo orlaivių tinkamumo skraidyti inspektoriaus rekomendacija.
- 8. Kartu su paraiška pateikti dokumentai, išdavus STSP, grąžinami pareiškėjui, išskyrus šiuos dokumentus, kurie paliekami saugoti TKA:
 - 8.1. orlaivio skrydžio vykdymo vadovas (arba jį atitinkantis ir TKA priimtinas dokumentas);
 - 8.2. iliustruoti dalių katalogai;
 - 8.3. visas gamintojo išleistų techninės priežiūros biuletenių arba juos atitinkančių dokumentų sąrašas;
 - 8.4. orlaivio techninės priežiūros vadovas (-ai);
 - 8.5. svorio ir centruotės duomenys;
 - 8.6. TKA savo nuožiūra gali pareikalauti papildomų dokumentų, įrodančių orlaivio tinkamumą skraidyti.
- 9. Paraiška nepriimama ir STSP neišduodamas, jeigu nepateikti atitinkami taisyklių 6 punkte nurodyti dokumentai bei informacija.

III SKYRIUS ORLAIVIO IDENTIFIKAVIMAS

10. STSP gali būti išduotas tik orlaiviui, kuris turi identifikavimo plokštelę.
11. Identifikavimo plokštelė turi būti:
 - 11.1. pagaminta iš ugniai atsparios medžiagos;
 - 11.2. tvirtai pritvirtinta prie orlaivio taip, kad ji nebūtų sugadinta arba pašalinta techninės priežiūros metu, ar sunaikinta avarijos metu;
 - 11.3. informatyvi, o įrašai joje turi būti padaryti ėsdinimo, spaudimo, graviravimo arba kitu ugniai atspariu būdu.
12. Karšto oro ir dujiniuose laisvuosiuose aerostatuose identifikavimo plokštelė turi būti tvirtinama ant kupolo (jei tai praktiškai įmanoma) arba prie aerostato krepšio.
13. Nepilotuojamuose, nevaldomuose aerostatuose identifikavimo plokštelė tvirtinama prie aerostato naudingojo krovinio paviršiaus gerai matomoje vietoje.
14. Identifikavimo plokštelėje turi būti ši informacija:
 - 14.1. orlaivio gamintojo pavadinimas;
 - 14.2. orlaivio modelio pavadinimas;
 - 14.3. gamintojo suteiktas serijos numeris.
15. TKA gali pareikalauti, kad identifikavimo plokštelėje būtų įrašyta papildoma informacija.
16. Niekas neturi teisės pritvirtinti prie orlaivio ar jo komponento kitos identifikavimo plokštelės ar jos nuimti (išskyrus atvejus, kai tai yra būtina techninės priežiūros metu), pakeisti bei papildyti joje nurodytos informacijos be išankstinio TKA leidimo.
17. Ant karšto oro ir dujinio aerostato krepšio ir visų degiklių turi būti įskaitomai užrašytos techninės charakteristikos ir:
 - 17.1. orlaivio nacionalinis ir registracijos ženklai;
 - 17.2. gamintojo pavadinimas;
 - 17.3. orlaivio dalies numeris;
 - 17.4. serijos numeris.

IV SKYRIUS ORLAIVIO TINKAMUMO SKRAIDYTI NUSTATYMAS IR STSP IŠDAVIMAS, GALIOJIMO LAIKO PRATĖSIMAS

18. TKA gali pripažinti orlaivį tinkamu skraidyti ir išduoti STSP, jei įsitikina, kad juo yra saugu skraidyti ir orlaivis:
 - 18.1. atitinka orlaivio tipo projektą;
 - 18.2. atitinka esamus papildomus orlaivio tipo projektus;
 - 18.3. atlikti visi jo privalomieji techninės priežiūros darbai;
 - 18.4. patikrintas ir nustatytas tinkamumas naudoti; tai atliko patvirtinta techninės priežiūros organizacija (toliau – PTPO), orlaivio gamintojas (tik nauji orlaiviai) arba licencijuotas aviacijos specialistas (-ai), turintis (-ys) teisę nustatyti orlaivio tinkamumą naudoti.
19. Nustatant orlaivio kategoriją turi būti vadovujamasi 2018 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr.2018/1139 dėl bendrųjų civilinės aviacijos taisyklių, ir kuriuo įsteigiama Europos Sąjungos aviacijos saugos agentūra, iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2111/2005, (EB) Nr. 1008/2008, (ES) Nr. 996/2010, (ES) Nr. 376/2014 ir direktyvos 2014/30/ES ir 2014/53/ES bei panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos

reglamentai (EB) Nr. 552/2004 ir (EB) Nr. 216/2008 bei Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3922/91 (OL 2018 L 212, p. 1), I priedu. Pasikeitus orlaivio kategorijai, jam išduotas STSP netenka galios.

20. Orlaivio savininkas (naudotojas) privalo sudaryti TKA įgaliotiems asmenims būtinas sąlygas patikrinti orlaivį.

21. Prieš išduodamas orlaivio STSP (pratęsdamas orlaivio STSP galiojimo laiką), TKA įgaliotas asmuo privalo įvertinti kartu su paraiška pateiktus dokumentus ir TKA patvirtinto įgaliotojo orlaivių tinkamumo skraidyti inspektoriaus rekomendacijas, o prireikus – pats asmeniškai apžiūrėti orlaivį ir (arba) pareikalauti atlikti bandomuosius skrydžius.

22. Apžiūrint orlaivį, turi dalyvauti licencijuotas (-i) civilinės aviacijos specialistas (-ai), kuris (-ie) turi teisę nustatyti jo tinkamumą naudoti.

23. TKA įgaliotas asmuo, įsitikinęs, kad orlaivis yra tinkamas skraidyti ir atitinka taisyklių 17 punkto reikalavimus, išduoda STSP arba pratęsia jo galiojimą. Sprendimas dėl STSP išdavimo, galiojimo pratęsimo arba atsisakymo jį išduoti arba pratęsti jo galiojimą turi būti priimtas ne vėliau kaip per 21 dieną nuo paraiškos ir visų 6 punkte nurodytų dokumentų pateikimo.

24. Praradęs (sugadinęs) STSP, orlaivio savininkas (naudotojas) apie tai nedelsdamas turi pranešti TKA. Orlaivį naudoti draudžiama, kol nebus išduotas STSP dublikatas. STSP dublikato galiojimas negali būti ilgesnis negu originalo.

25. Orlaivio savininkas (naudotojas), norintis gauti STSP dublikatą, TKA turi pateikti:

25.1. prašymą;

25.2. raštišką paaiškinimą apie STSP praradimo (sugadinimo) aplinkybes.

26. Sprendimas dėl STSP dublikato išdavimo turi būti priimtas ne vėliau kaip per 10 dienų nuo visų 25 punkte nurodytų dokumentų pateikimo.

V SKYRIUS STSP GALIOJIMAS

27. STSP gali būti išduotas, o jo galiojimas pratęstas ne ilgesniam kaip vienerių metų laikotarpiui.

28. TKA savo nuožiūra gali patikrinti orlaivio tinkamumą skraidyti viso STSP galiojimo metu arba patikrinti orlaivį jo savininko (naudotojo) prašymu.

29. Jei TKA nustato, kad Lietuvos Respublikoje registruotas orlaivis yra netinkamas skraidyti, ji turi sustabdyti STSP galiojimą. STSP, kurio galiojimas buvo sustabdytas, turi būti grąžintas TKA.

30. Sustabdžiusi STSP galiojimą pagal taisyklių 29 punktą, TKA ne vėliau kaip per 5 dienas privalo apie tai pranešti orlaivio savininkui (naudotojui) ir nurodyti terminą, per kurį jis privalo ištaisyti nustatytus trūkumus. Orlaivio savininkui (naudotojui) ištaisius nurodytus trūkumus TKA STSP galiojimo sustabdymą panaikina ir ne vėliau kaip per 3 dienas nuo sprendimo priėmimo grąžina orlaivio savininkui (naudotojui) STSP.

31. STSP galiojimas gali būti panaikintas, jeigu:

31.1. pasibaigia jo galiojimo laikas;

31.2. STSP galiojimas buvo sustabdytas, o orlaivio savininkas (naudotojas) nustatytu laiku neištaisė trūkumų;

31.3. orlaivis tampa netinkamu skraidyti.

32. Apie STSP galiojimo panaikinimą ir jo priežastis turi būti pranešta orlaivio savininkui (naudotojui). Gavęs tokį pranešimą, orlaivio savininkas (naudotojas) per 5 darbo dienas privalo STSP grąžinti jį išdavusiai institucijai.

33. Orlaivio savininkas (naudotojas) TKA sprendimus dėl STSP neišdavimo, atsisakymo pratęsti STSP galiojimą, galiojimo sustabdymo arba panaikinimo, atsisakymo išduoti dublikatą turi teisę skųsti Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.
